

krig i Europa | Kan krigen i Ukraine overhovedet afsluttes og i så fald hvordan? I form af fred, undergang eller en helt ny verdensorden? **Matthias Horx**, en af Tyskands førende fremtidsforskere, forsøger sig med fire bud og en joker

Hvordan ender krigen i Ukraine?

Fem scenarier for en uforudsigelig konflikt

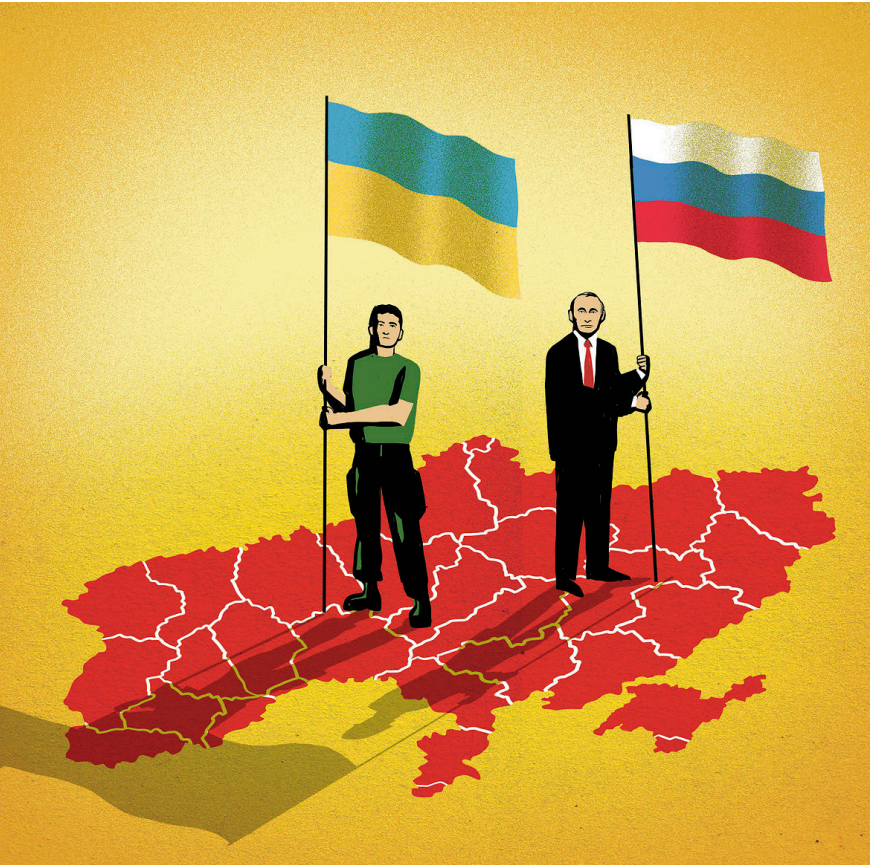

Scenarie 1

Ruslands Vietnam

I sin bog ”Bloodlands” beskriver historikeren Timothy Snyder, hvordan de ukrainske stepper gennem historien har været hjemsted for gentagne fordrivelser, massakrer og ufattelig vold. Historien gentager nu dette mønster. Ruslands krig udvikler sig til en endeløs ulmende ild. Ukraine bliver et russisk Vietnam - i årevis en bitter og blodig guerillakrig. Kampene blusser op igen og igen, selv på steder, hvor den russiske hær har lagt alt i ruiner. Landet er for stort til at blive erobret. Ingen af parterne ønsker at give op, der er ingen varig diplomatisk løsning, og ukrainerne og deres tilhængere udvikler hele tiden nye sofistikerede guerillataktiske metoder i ruinerne. Der er ingen sejr at hente mod en russisk hær, som i det væsentlige er udmattet og demoraliseret, men som optrapper krigen med total mobilisering og højteknologiske våben fra blandt andet Iran. Den russiske hær kan heller ikke vinde. Fronterne fryser fast og flytter sig kun lidt, ligesom på Vestfronten under Første Verdenskrig. Krigen slutter først efter flere års udmattelse med Ruslands præsident Putins død.

ILLUSTRATIONER: MORTEN VOIGT

Scenarie 3

Delvis sejr for Ukraine

Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskij, har lovet at kæmpe, indtil hele Ukraine er generobret og befriet, men hans mål er svært at forene med virkeligheden. Zelenskij's kreds omfatter talentfulde mennesker, der beskæftiger sig med komplekse samfundsscenarier. De argumenterer for, at Ukraine bør acceptere en moderat sejr og overlade de besatte områder i Donbass-regionen og på Krim-halvøen, som Rusland annekterede i 2014, til Rusland ”midlertidigt”. Dette fremkalder protester i store dele af befolkningen og sætter spørgsmålstegn ved Zelenskij's legitimitet, men landet undgår yderligere optrapning og flere blodsudgydelser. Ukraine er dermed stadig uden det territorium, som landet mistede i 2014, men det er meget stærkere militært, dets nationale samhørighed har aldrig været bedre, og dets forbindelser med USA og EU er også bedre. Rusland går modvilligt ind på en permanent våbenhvile, og Putin forsøger at sælge den delvise ”befrielse” af Donbass til det russiske folk som en succes. Hans magt svinder dog mere og mere ind, og han bliver på sigt udskiftet via en slags militærdemostol.

Scenarie 2

Ukraines totale sejr

Det lykkes Ukraine at trænge den russiske hær tilbage med militær magt og generobre hele sit territorium, herunder østukrainske Donbass og Krim-halvøen, som Rusland annekterede i 2014. Ukraines angreb på de russiske styrker i Krim fører til hidtil usete blodsudgydelser i denne krig, da halvøen er af stor militærstrategisk betydning for Rusland. Ukraines sejr er skrøbelig. Risikoen for russiske excesser som for eksempel et taktisk atomangreb eller et luftangreb på et ukrainsk atomkraftværk fra et stadig mere desperat Rusland er stigende. Ustabilitet i Rusland er som en tikkende bombe. Præsident Vladimir Putin gennemfører en generel mobilisering for at samle tropper til et nyt angreb, men massemobiliseringen fører til uro i Rusland, som til gengæld bliver undertrykt på blodigt vis. Verden er på randen af atomkrig, og Nato bliver trukket direkte ind i krigen. Udfaldet af et sådant kaos-scenarie er usikkert, men det fører til stor turbulens i verden – i årevis.

Scenarie 4

Et nyt verdensdiplomati

Krigen fortsætter i årevis, men samtidig finder der intense diplomatiske forhandlinger sted i kulisserne rundt om i verden. På en global fredskonference forhandler et reformeret FN under ledelse af USA og med Kinas deltagelse om en ”ny global traktat”, der omorganiserer forholdet mellem stater og statsblokke, autokratier og demokratier. Denne ”nye globale traktat” går over i historien som en ny verdensorden i traditionen fra den westfalske fred af 1648, som afsluttede religionskrigene, og Wienerkongressen, som for første gang garanterede national suverænitet. USA, Europa og Kina finansierer i fællesskab genopbygningen af Ukraine. Den demokratiske verden giver Rusland visse garantier til gengæld for, at Rusland giver afkald på sin erobrerkrig i Ukraine. Rusland trækker sig tilbage i isolation, men efter Putins død begynder Rusland langsomt at åbne sig og gennemføre reformer.

Matthias Horx

Tysk publicist og trendforsker. Født 1955 i vesttyske Düsseldorf.

Grundlagde i 1998 fremtidsforskningsinstituttet Zukunftsinstitut i Frankfurt am Main med det formål at identificere og beskrive mønstre for sociale og økonomiske forandringer. Anses for at være en af de vigtigste trend- og fremtidsforskere i den tysktalende verden. Forfatter til adskillige bøger og udgiver af den årlige Future Report. Har beskæftiget sig med fremtidsscenarier for Ukraine efter Ruslands invasion den 24. februar.

Bor med sin familie i Wien. Gift med den britiske journalist Oona Strathern og er far til to sønner.

FOTO: KLAUS VYHNALEK

● Hr. Matthias Horx, hvad kan vi bruge fremtidsscenarier for Ukraine-krigen til?

At tænke i scenarier er en grundlæggende teknik, som vi alle har indbygget i vores hjerne. Når vi står op om morgenen og tænker på, hvordan dagen skal gå, har vi måske tre forskellige muligheder i hovedet. Scenarier skaber en vis orden i kaos, de gør det muligt for os at orientere os i meget komplekse strukturer og situationer med mange ukendte faktorer. Scenarier for krigen i Ukraine handler om at kunne præsentere alternative fremtidsudsigter, og de forhindrer os i at stirre os blinde på en eneste mulighed, som vi så hænger fast i, så det bliver næsten umuligt at forholde os til andre udfald. Scenarier hjælper os til at være åbne over for udviklingen. De hjælper os også til at genkende strategier i krig og til at bygge bro mellem tilsyneladende paradoksale ting. I Tyskland er der i øjeblikket en forvirret debat om, hvorvidt man skal levere tunge våben til Ukraine eller indgå i fredsforhandlinger med Rusland. En analyse af scenarierne vil vise, at det ikke er modsætninger, men at man skal gøre begge dele, hvis man ønsker at nærme sig freden. Diplomati er må dog altid være diskret, så måske ved vi ikke så meget om det. Men stirrer bare hele tiden på frontlinjerne, på overfladen af konflikten. Med scenarier kan man gå i dybden, ind i sammenhængene.”

● Er nogle scenarier i Ukraine mere sandsynlige end andre?

”De to mest sandsynlige udfald er en langvarig krig, der strækker sig over fem eller flere år og ender med verdensfredsforhandlinger, eller en moderat ukrainsk sejr, hvor ukrainerne tolererer, at Rusland indtager Krim og de selvudråbte republikker i Donbass. Jeg giver hvert af disse scenarier en chance på 30 procent. Jeg tror, at en samlet ukrainsk sejr er mindre sandsynlig, måske omkring 10 procent. Det kan ikke helt udelukkes, at Rusland vil anvende taktiske atomvåben, men det er ikke særlig sandsynligt. Vladimir Putin er imperialistisk forblændet, men på en beregnende måde, og med et atomangreb ville han sandsynligvis miste sine sidste allierede. At Putin pludselig bliver væltet eller dør er også usandsynligt, diktatorer er meget hårdføre, når de først har taget magten. De skal først svækkes af et oprør i befolkningen, og det har sjældent fungeret i historien. I begyndelsen af krigen var det et muligt scenarie, at Ukraine ville overgive sig heroisk efter at have kæmpet i et stykke tid og bevist sin styrke, men det kan vi udelukke i dag. Desværre kan vi også udelukke, at en stormagt som Kina vil påtvinge Putin en fredsaftale. Mange håbede, at dette ville ske, men det har ikke vist sig at være realistisk. Kina har allerede bevæget sig for langt i retning af autokrati, og landet ser sig selv mindre og mindre som en del af verdenssamfundet.”

● De har sagt, at denne krig er en hård nød at knække for fremtidsforskningen, hvorfor?

”Krigen i Ukraine er særlig kompleks, fordi den er forbundet med utallige andre interesser i verden, herunder Kinas forhold til Taiwan, konflikten mellem USA og Kina, Ruslands afhængighed af Kina, fødevarekrisen i Afrika, oliealderens tilbagegang - på en måde forsvarer Rusland her med vold sin allerede mislykkede økonomiske model baseret på olie og gas og ikke meget andet. Hvis man for eksempel sammenligner det med den etiopiske borgerkrig - som også er kompliceret, men ikke så kompliceret - er det en klassisk borgerkrig mellem to parter, hvor de eksterne magter ikke i lige så høj grad er involveret. Krige med høj symbolværdi skaber uforudsigelig turbulens. Krigen i Ukraine er blevet en slags symbolsk krig om det grundlæggende spørgsmål om, hvorvidt vores globale fremtid skal være mere frihedsorienteret eller mere diktatorisk. Og om hvad tyranner stadig kan tillade sig i det 21. århundrede. Vi er så at sige alle involveret - som verdens beboere.” ■

Ny serie: Verden efter Ukraine-krigen

Ruslands invasion af Ukraine er ikke blot en regional krig, men markerer et brud i forholdet mellem Rusland og Vesten, som vil få vidtrækkende konsekvenser for Europa og verden.

I denne serie forsøger Kristeligt Dagblad at svare på, hvordan krigen kan ende, og hvordan den vil forandre den geopolitiske orden, som verden har bygget op siden den kolde krigs afslutning.

Scenarie 5

Miraklet

Der sker noget mærkeligt og uventet. Vladimir Putin forsvinder pludselig. Eller føler sig utilpas og ønsker ikke længere at være Putin. Et kup i Moskva efterfulgt af en demokratisk revolution. En karismatisk fredsbbringer træder frem. Eller en kaskade af usandsynlige begivenheder, der pludselig bringer krigens frontlinjer til ophør, efterlader os forbløffede.

Tobias Stern Johansen
johansen@k.dk